

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 196g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind
unele măsuri aferente selectării candidaților la
funcția de membru în organele de autoadministrare
ale judecătorilor și procurorilor

(membrii Comisiei de evaluare propuși de partenerii de dezvoltare)

CHIȘINĂU
31 ianuarie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Cristian Rotaru, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 4 octombrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 31 ianuarie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, ridicată de dl avocat Iurie Mărgineanu, în interesele dnei Veronica Cupcea, în dosarul nr. 3-23/2024, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către un complet de judecători format din dl Ion Malanciuc și dnele Oxana Parfeni și Diana Stănilă, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a adoptat o decizie prin care a constatat nepromovarea evaluării externe de către dna Veronica Cupcea. Nefiind de acord cu hotărârea menționată, dna Veronica Cupcea a contestat-o în fața Curții Supreme de Justiție.

4. În cadrul procedurii de examinare a contestației, dl avocat Iurie Mărgineanu a ridicat, în interesele dnei Veronica Cupcea, excepția de neconstituționalitate a textului „membri – la propunerea partenerilor de dezvoltare, aprobați cu votul a 3/5 din deputații aleși” din articolul 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

5. Printr-o încheiere din 3 octombrie 2024, Curtea Supremă de Justiție a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale

judecătorilor și procurorilor. Curtea Supremă de Justiție a trimis sesizarea la Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

”[...]

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 2 Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nicio persoană particulară, nicio parte din popor, niciun grup social, niciun partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.”

Articolul 39 Dreptul la administrare

„(1) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

(2) Oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică.”

Articolul 53 Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor sunt următoarele:

Articolul 5 Componența Comisiei de evaluare

„(1) Comisia de evaluare este formată din 6 membri desemnați după cum urmează:

a) 3 membri cetățeni ai Republicii Moldova – la propunerea fracțiunilor parlamentare, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției, aprobați cu votul a 3/5 din deputații aleși;

b) 3 **membri** – la propunerea partenerilor de dezvoltare, aprobați cu votul a 3/5 din deputații aleși.

[..]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul sesizării pretinde că Comisia de evaluare acționează în regim de putere publică în procesul de executare a legilor și în relația sa directă cu cetățeanul. Decizia Comisiei de evaluare este un act administrativ individual care produce efecte juridice de drept substanțial în sfera juridică a destinatarilor. Totodată, pe baza Legii nr. 26 din 10 martie 2022, Comisia emite decizii care afectează viața privată și statutul constituțional al judecătorilor. Astfel, norma contestată autorizează entități și persoane străine să influențeze și să participe la realizarea obiectivelor de politică internă, *i.e.* – reforma justiției, care are impact direct în privința puterii judecătorești.

9. Potrivit autorului sesizării, Constituția nu autorizează nicio procedură infraconstituțională de limitare a suveranității naționale prin exercitarea activității de administrare a treburilor publice de către persoane străine.

10. Potrivit autorului sesizării, din prevederile contestate rezultă că scopul limitării dreptului de acces la justiție al subiectului evaluat se reduce la menținerea controlului jurisdicțional al organelor de evaluare în privința procedurii de evaluare, golind de substanță dreptul de acces la justiție administrativă, în sensul articolului 53 din Constituție.

11. Din acest motiv, autorul susține că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 2, 39 și 53 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, ține de competența Curții Constituționale.

14. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor. Prevederea contestată nu a mai fost obiect al controlului de constituționalitate.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză cu privire la examinarea contestației împotriva deciziei Comisiei de evaluare privind nepromovarea evaluării externe de către dna Veronica Cupcea. Cauza se află pe rolul Curții Supreme de Justiție. Curtea admite că prevederea contestată ar putea fi aplicată în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 76 din 27 iunie 2024, § 16).

18. Autorul a afirmat incidența articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 2 (*suveranitatea și puterea de stat*), 39 (*dreptul la administrare*) și 53 (*dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică*) din Constituție.

19. Referitor la incidența articolelor 1 alin. (3) și 2 din Constituție, Curtea a reținut că aceste articole comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări legale și nu pot constitui repere individuale și separate (a se vedea DCC nr. 112 din 16 septembrie 2024, § 14).

20. Referitor la incidența articolului 39 din Constituție, Curtea reține că prin argumentele prezentate autorul sesizării nu a demonstrat calitatea de victimă a încălcării dreptului la administrare. Curtea constată că articolul 5 alin. (1) lit. b) din Legea 26/2022 nu împiedică autorul excepției să participe la administrarea treburilor publice nemijlocit sau prin reprezentant, nici nu-i limitează dreptul de acces la o funcție publică.

21. În acest context, Curtea reiterează că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia (DCC nr. 53 din 4 iunie 2024, § 21; DCC nr. 109 din 12 septembrie 2024, § 20).

22. Ținând cont de faptul că nu se poate constata vreo ingerință în articolul 39 din Constituție, Curtea reține că nici articolele 1 alin. (3) și 2 din Constituție nu sunt incidente.

23. Cu referire la aplicabilitatea articolului 53 din Constituție, deși autorul sesizării nu a argumentat corespunzător incidența acestuia, Curtea notează că în cazul existenței unui pretins drept vătămat printr-o decizie a Comisiei de evaluare, aceasta poate fi supusă controlului judiciar, potrivit procedurii stabilite de articolul 14 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022. Prin urmare, Curtea nu poate reține nici aplicabilitatea articolului 53 din Constituție.

24. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 196g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, ridicată de dl avocat Iurie Mărgineanu, în interesele dnei Veronica Cupcea, în dosarul nr. 3-23/2024, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 31 ianuarie 2025
DCC nr. 12
Dosarul nr. 196g/2024